

Een paringsprogramma is het niet, maar het in Amerika ontwikkelde Animal Analysis beoogt te helpen bij het maken van de beste combinatie tussen koe en stier. Wat voor melkkoeien begon, is mogelijk ook interessant voor vleesvee. Marcel Verboom geeft tekst en uitleg.

Een koe en stier bij elkaar zoeken is een van de mooiste bezigheden van fokkers, maar ook een van de moeilijkste. Animal Analysis ofwel het aAa-systeem, ook wel Triple A genoemd, kan behulpzaam zijn bij het maken van een combinatie tussen koe en stier. Met de na-

druk op behulpzaam, geeft analyseur Marcel Verboom uit Wilhelminaoord aan. 'Eerst moet je als veehouder de kengetallen uit de evaluatie gebruiken. Indexen en fokwaardeschatting, en ook de beoordeling van de bedrijfsinspectie als de bloedvoering, gebruik je om de stie-

ren en koeien te vinden die ingezet worden voor de fokkerij. Vervolgens komt aAa in beeld.'

Alle diersoorten

In de melkveehouderij is het analyseren met de fokkerijmethode aAa van de koeien en stieren wereldwijd een bekend fenomeen. Zo'n vijftig jaar geleden is het systeem ontstaan doordat stamboekinspecteur en melkveehouder Bill Weeks zich ging afvragen hoe goede en slechte koeien ontstaan. Hij wist uit ervaring dat uit goede ouders slechte dieren kwamen en dat er goede dieren voortkwamen uit matige ouders. Weeks vroeg zich af hoe

Eerste ervaringen opgedaan met coderen van Charolais

het kon dat de combinatie van ouderdieren bepalend is voor het uiteindelijke resultaat. Hij zag dat het vooral te maken heeft met scherpte en rondingen in de dieren. Een ronde stier gaf zijn beste nakomelingen bij een scherpe koe en andersom. Zijn ervaringen en bevindingen vertaalde hij naar Animal Analysis.

Het aAa-systeem gaat uit van zes verschillende kwaliteiten dieren. 'Elke kwaliteit bezit groepen van positieve eigenschappen die nodig zijn om het dier goed te laten functioneren', licht Verboom toe. Weeks vatte zijn bevindingen samen in codes, waarbij Verboom zich haast te zeggen dat de hoogte van de cijfers geen enkele waarde heeft: 1 is melktypisch, 2 is hoog, 3 is open, 4 is sterk, 5 is breed en 6 is stijl.

In Nederland zijn drie analyseurs fulltime bezig om dieren (eenmalig voor 5 euro per stuk) van een code te voorzien. En niet alleen melkkoeien, ook vleesveehouders zouden gebruik kunnen maken van hun kennis. Zo heeft Verboom wat ervaring opgedaan met Charolais. 'Triple A is van toepassing op meerdere diersoorten. Bij koeien, zowel melk- als vleesvee, en ook bij paarden, honden en schapen past de denkwijze.'

Geen waardeoordeel

Bij het analyseren geeft Verboom de dieren een code van drie cijfers, in volgorde van belangrijkheid. Bij de koe geeft de aAa-code weer wat ze nodig heeft op basis van haar tekortkomingen. Bij stieren geeft de code juist aan welke kwaliteiten het dier zelf heeft en dus kan doorgeven. 'Hierbij geven we geen waardeoordeel', benadrukt Verboom nogmaals. 'We zeggen niet wat goed of slecht is, maar we signaleren verschillen.'

Om een zo effectief mogelijke paring te maken is het doel de aAa-code van de koe en de stier op elkaar af te stemmen. Het betekent dat koeien die 321 als code hebben, het meest gebaat zijn bij een stier die ook de code 321 heeft. Verboom licht

toe: 'Het betekent dat als koeien bepaalde kwaliteiten missen, deze dieren het beste fokresultaat geven als zij worden gepaard met een stier die deze kwaliteiten wel heeft en dus door kan geven, heel logisch eigenlijk.'

Relaties tussen onderdelen

Bij het analyseren zal Verboom niet alle onderdelen afzonderlijk van het dier beschrijven zoals een inspecteur het doet. Verboom zoekt juist naar de relaties die er bestaan tussen onderdelen, bijvoorbeeld de kruisligging en de beenstand. 'Een fout ergens in het dier kan problemen veroorzaken in een ander gedeelte van het dier.'

Triple A maakt vooral de invloeden van alle onderdelen ten opzichte van elkaar inzichtelijk. Zo kan Verboom een voorbeeld noemen. 'Als een dier een ondiepe borst heeft, is er weinig ruimte voor hart en longen. Het betekent dat de bloeddoorstroming ook niet optimaal functioneert en dat kan weer invloed hebben op de gezondheid van klauwen, uier, knieën en hakken. 'Slechte klauwen verbeteren door een stier te zoeken die harde klauwen vererft, biedt in dit geval geen oplossing, geeft de analyseur de compleet andere manier van denken weer. 'Je moet hier een stier gebruiken die meer ruimte in de voorhand geeft.'

Melktypische zoogkoe

Binnen vleesvee is veel variatie in aAa-typen, geeft Verboom aan. 'Het betekent dat er met de fokkerij ook wel wat te bereiken valt.' Bovendien signaleert hij dat een goede zoogkoe ook de kwaliteiten van een goede melkkoe nodig heeft. 'Een zoogkoe moet melktypisch en open genoeg zijn om de kalveren te brengen en te laten groeien. Een melkkoe daarentegen moet voldoende robuust zijn om de melkgift vol te houden. Alhoewel je binnen de vleesveehouderij denkt dat je op kwaliteiten moet letten die passen bij de typen 4, 5 en 6, heeft een zoogkoe toch ook het type 1 en 2, melktypisch en hoog, nodig. 'Er is geen enkele verschil in het

Marcel Verboom: 'Er is geen enkel verschil in het analyseren van vleesvee of melkvee. Een melkkoe is niets anders dan een zoogkoe die te mager is en meer melk geeft. Een zoogkoe is niets anders dan een matig producerende dikke melkkoe'

analyseren van vleesvee of melkvee. Een melkkoe is niets anders dan een zoogkoe die te mager is en meer melk geeft. Een zoogkoe is niets anders dan een matig producerende dikke melkkoe. Een dubbeldoelras is het schemergebied tussen die twee. Beide moeten melk geven, beide moeten te melken zijn, beide moeten kalven en drachtig worden en gezond blijven.'

Overigens merkt Verboom op dat vooral in de vleesveehouderij door het gebruik van een eigen stier nog veel naar het exterieur van de stieren gekeken wordt. 'Veel vleesveehouders denken al in type en zoeken naar iets in de stier zelf dat wat toevoegt aan de koeien. In melkvee zien mensen de stieren amper en gaan ze alleen af op de cijfers die erbij horen. Dat maakt het fokken van een gebalanceerde koe extra moeilijk.'

Alice Booij

Triple A ook hulpmiddel voor vleesvee bij maken optimale paring van koe en stier?

Werkt fokken met codes?